

Sekreterare

Peter Åkerhammar

Mötesdatum

2024-09-09

Plats

Diamantsalen, Uppsala +
Teams

Deltagare:

Jan Batte, SMA Mineral AB (Teams)
Fredrik Bergsten, Botnia Exploration AB
Karin Comstedt Webb, Heidelberg Materials (Teams)
Åsa Corin, Mandalay Resources (Teams)
Ronne Hamerslag, Nordic Iron Ore AB
Johan Högnäs (ersättare), Kaunis Iron AB (Teams)
Niklas Johansson, LKAB
Michael Mattsson, Gruvaktiebolaget Viscaria (Teams)
Karin Lindgren, Gruvaktiebolaget Viscaria
Christer Lindqvist, Grangex (Teams)
Michaela Löwenhök, Boliden Mineral AB (Teams)
Stefan Romedahl, Boliden Mineral AB
Maria Sunér, SveMin
Thomas Pålsson, SGU, ordförande
Erika Ingvald, SGU, vice ordförande
Therese Bejgarn, SGU
Ildiko Antal Lundin, SGU
Magnus Johansson, SGU (Teams)
Birgitta Halvarsson, SGU
Peter Åkerhammar, sekreterare, SGU
Helena Kjellson, Bergsstaten

Förhinder:

Åsa Allan, Kaunis Iron AB
Staffan Sandström, Zinkgruvan Mining AB
Anja Hagerud (ersättare), Zinkgruvan Mining AB
Emma Själin, Talga AB
Tom Kearney (ersättare), Talga AB
Stefan Sädbom, Lovisagruvan AB
Jan-Erik Björklund (ersättare), Lovisagruvan AB
Tua Welin, Nordkalk Oy
Kenneth Fjäder (ersättare), Nordkalk Oy

Minnesanteckningar SGU:s mineralnäringsråd 9 september 2024

1) Inledning

Thomas Pålsson, SGU:s nya vikarierande generaldirektör och tillika ordförande i rådet hälsade alla välkomna och presenterade kort sig själv. Ordförande informerade vidare att han tillträdde tjänsten den 19 augusti 2025 och kommer vara vikarierande generaldirektör fram till dess en ny generaldirektör har utsetts av regeringen. Detta var också det första fysiska mötet i mineralnäringsrådet.

2) Presentationsrunda

Alla deltagare presenterades sig och berättade kort om resp. bolags/organisations verksamhet. Magnus Johansson och Birgitta Halvarsson, båda från SGU deltog i egenskap som regionansvarig resp. marknadsanalytiker.

3) SGU:s arbete med riksintressen

Peter Åkerhammar presenterade hur SGU arbetar med riksintressen för värdefulla ämnen eller material enligt 3 kap. 7 § miljöbalken (se bilaga 1). Det finns idag (september 2024) 150 fyndigheter som är av riksintresse inom kategorierna metaller (malmer), industrimineral, bergmaterial och natursten. SGU använder sig av tre kriterier som alla behöver vara uppfyllda för att en fyndighet ska kunna utpekas som riksintresse. Vidare informerade Peter att SGU under 2024 kommer öka takten i antal riksintresse-utpekanden, bl.a. med fokus på kritiska och strategiska råvaror. Även översyn av äldre beslutade

riksintresseutpekanden kommer göras. Enligt Boverkets vägledning så behöver också riksintressemyndigheterna göra en sektorsbeskrivning om de riksintressen som resp. myndighet har ansvar för. SGU arbetar med detta och hoppas kunna skicka sektorsbeskrivningen på en bred remissrunda innan årets slut.

Det diskuterades hur stora riksintresseområdena kan vara och att även omkringliggande ytor är nödvändiga för att kunna utvinna fyndigheten. Vidare föreslogs att införa någon form av skyddszon, liknande som finns för undersökningstillstånd och bearbetningskoncessioner. Flera deltagare ansåg att även (större) prospekteringsintressanta (geologiskt intressanta) områden bör kunna pekats ut av SGU. Vidare konstaterades det att ett riksintresse inte heller per automatik betyder att det kommer bli en gruva där. Det är viktigt att det finns en tydlig värdebeskrivning i beslutet. Ordförande avslutade med att säga att SGU tar med sig de synpunkter som framfördes.

4) Information från Bergsstaten

Helena Kjellson, bergmästare, informerade vad som har hänt på Bergsstaten i år – bl.a. ärendebalanser, handläggningstider och nya regler (se bilaga 2). För närvarande handläggs 12 ärenden om bearbetningskoncessioner, varav fyra inkomna i år. Hittills (i början av september) har det inkommit 117 ansökningar om undersökningstillstånd till Bergsstaten. Vidare nämnde Helena kort om de regelförändringar som påverkar handläggningen, bl.a. slopat krav på Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession.

Fråga om hur Bergsstaten påverkas av konsultationsordningen ställdes. Helena svarade att den tillämpas vid arbetsplaner (undersökningstillstånd) samt vid ansökningar om bearbetningskoncession resp. markanvisning. Diskussion om att inte alla gruvor kan komma i drift. Även frågan om vatten ställdes. Erika berättade att SGU kommer träffa Havs- och vattenmyndighetens generaldirektör i närtid och bl.a. diskutera uran i vatten.

5) Critical Raw Materials Act (CRMA), uppdatering

Erika Ingvald uppdaterade ledamöterna om hur CRMA kommer implementeras i svensk rätt. Ett arbete pågår för närvarande hos Regeringskansliet om bl.a. vem/vilka som kommer utses vara kontaktpunkter ("contact points") enligt förordningen i Sverige. Senast 1 februari 2025 ska det finnas kontaktpunkter på plats. Det kommer finnas en "board" hos kommissionen för teknisk bedömning av ansökningar om strategiska projekt, där representanter från Regeringskansliet kommer ingå. Det kommer hållas fyra beslutsrundor per år. Vidare kommer ett antal undergrupper ("sub-groups") inrättas och fungera som rådgivande till "boarden". SGU kommer finnas representerade i flera av dessa "sub-groups".

Fråga om det går att överklaga kommissionens beslut ställdes – Erika tar med sig frågan och återkommer. Den snäva tidslinjen fram till 2030 diskuterades – gruvprojekt tar tid att öppna. Det kan finnas en risk att projekt sällas bort med det kriteriet. Erika svarade att hon tror att det kommer skötas pragmatiskt, även om målen till 2030 är hårt satta och troligen svåra att nå. Vidare diskuterades vad resp. företag kan göra för att påverka processen – t.ex. förbättringsförslag. Viktigt att företagen pratar ihop sig – både de som har sökt och de som inte sökt. SveMin berättade att de inte lämnade stöd till deras medlemsföretag. Det skiljer sig onekligen i personalresurser mellan stora och mindre företag. Skulle det kunna finnas specialishjälp hos SGU? Erika svarade att det hittills bara varit en utlysning och hon var övertygad att kommissionen gärna tar emot feedback. SGU kan stötta så gott vi kan i vår myndighetsroll. En farhåga som också lyftes är att det kan finnas en risk att det blir "dåliga" projekt som väljs ut som strategiska.

Flertalet ledamöter lyfte vidare att det behöver spridas mer kunskap i samhället om varför metaller och mineral behövs. Stöttning från SGU i det sammanhanget är viktigt och torde ingå i SGU:s främjandeuppdrag. Även stöd i fråga om "gold-plating" (överimplementering av EU-direktiv). Magnus J konstaterade att det behövs gemensamma krafter för att öka intresset för geologin i samhället.

Niklas J avslutade med att berätta kort om den händelse som uppstod nyligen då en beväpnad person befann sig vid en borrhög i Per Geijer-fyndigheten, vilket var en mycket obehaglig situation och helt oacceptabelt i ett demokratiskt samhälle.

6) Övriga frågor

Inga övriga frågor anmälda.

7) Kommande möte

Nästa möte kommer att hållas under våren 2025. Sekreteraren skickar ut enkät via Doodle.

8) Avslutning

Ordförande tackade för visat intresse och avslutade mötet.

Ordförande

Thomas Pålsson

Sekreterare

Peter Åkerhammar

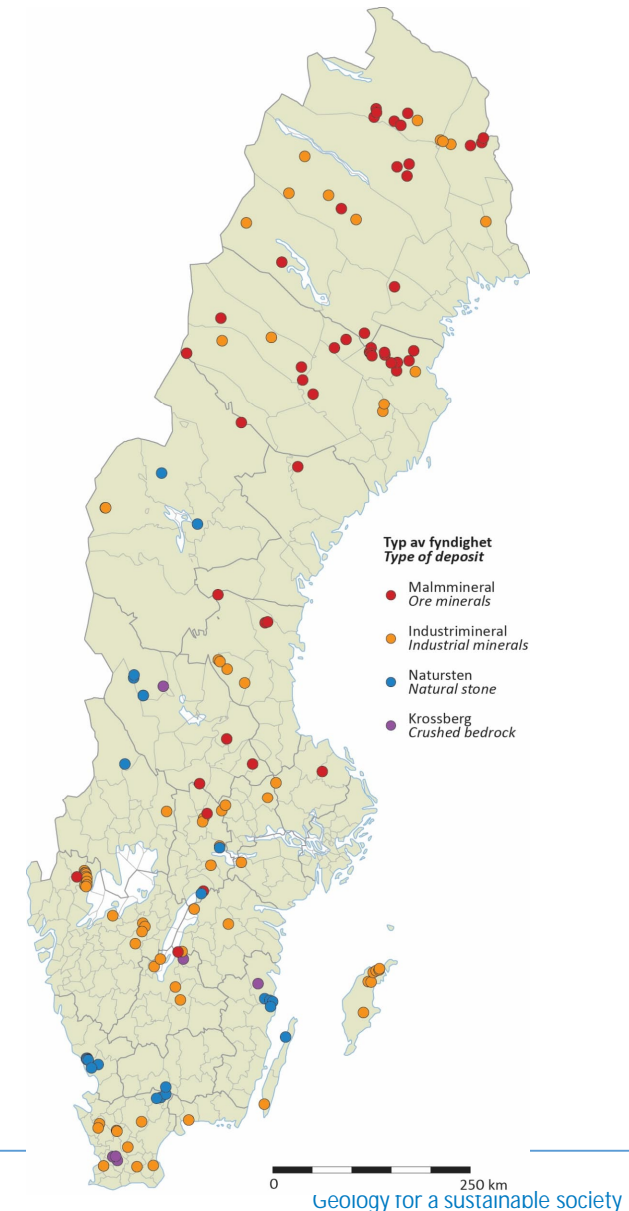
Riksintresse för värdefulla ämnen eller material

Peter Åkerhammar

2024-09-09

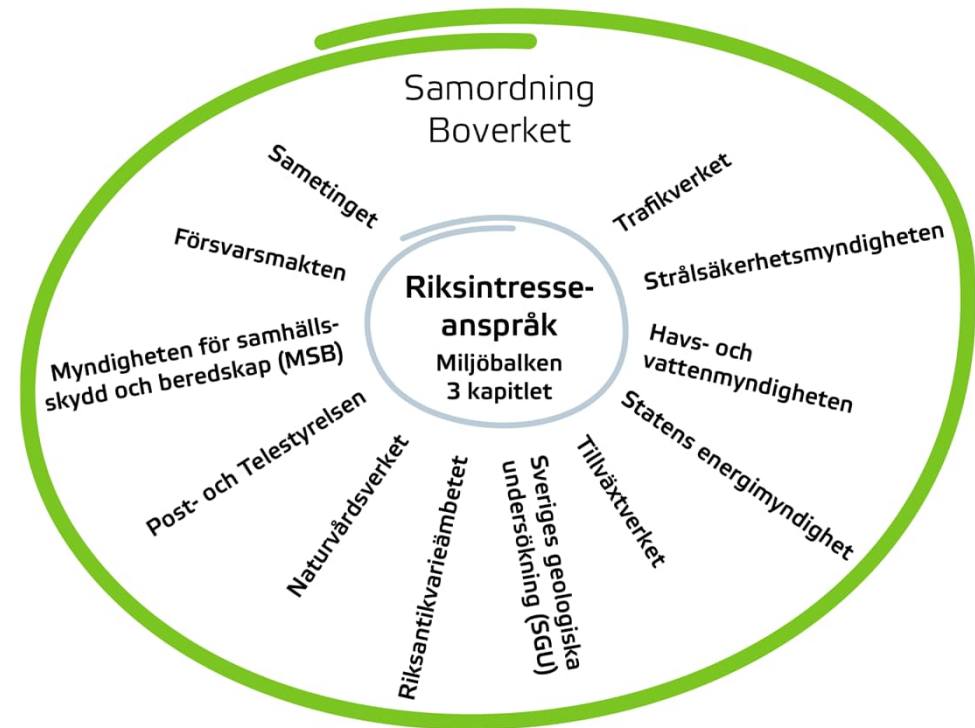
Fyndigheter av riksintresse

- SGU ansvarar för riksintresset för värdefulla ämnen eller material enligt 2 a § 5 förordning (1998:896) om hushållning av mark- och vattenområden.
- Riksintresse för fyndigheter som innehåller värdefulla ämnen eller material regleras i 3 kap. 7 § miljöbalken.
- Alla riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken är att betrakta som ett riksintresseanspråk.
- SGU:s ansvar omfattar malmer (metaller), industrimineral, natursten och ballast.
- Totalt 150 fyndigheter av riksintresse.
- 51 avser metaller, 69 avser industrimineral och 23 avser natursten samt 7 för bergmaterial.

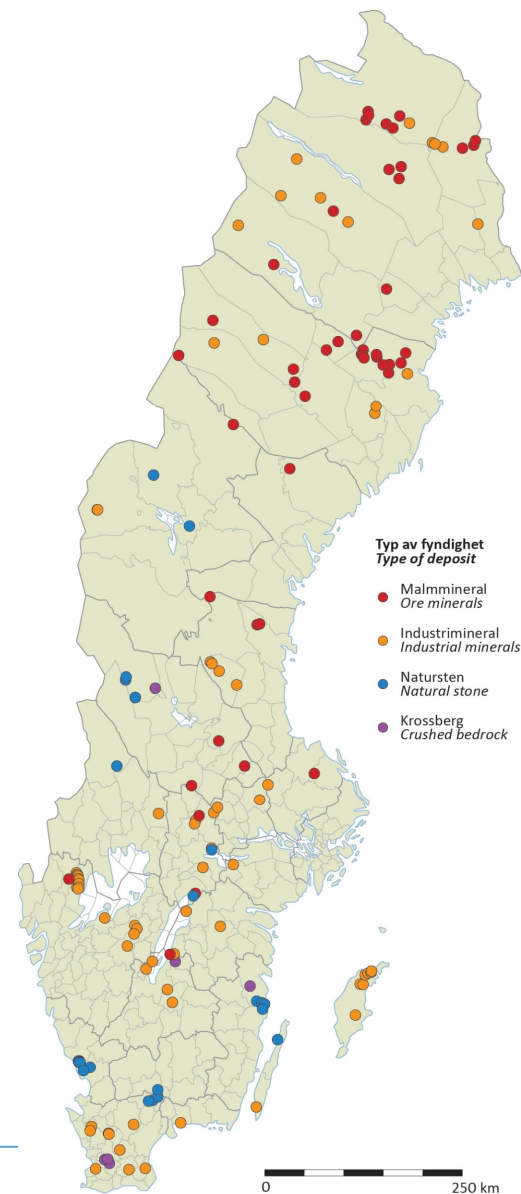
Riksintressen enligt 3 kap. miljöbalken

- Boverket är samordnande myndighet för samtliga riksintressen.
- 12 riksintressemyndigheter.
- Boverket har satt upp riktlinjer över hur man ska arbeta med riksintressen.
- Boverket skriver att en översyn av riksintresseanspråken ska göras vart 8:e år.
- [Riksintressen är nationellt betydelsefulla områden - Boverket](#)

Riksintressen 2024 – SGU

- Sektorsbeskrivning
- Ökad takt
- Fokus
 - kritiska och strategiska råvaror
 - industrimineral av stor betydelse för samhället
 - ballast i storstadsregionerna
- Filehajdar, Kittelfjäll, Bergby, Häggån m.fl.
- Genomgång av äldre beslutade ärenden en första omgång:
 - Björkdal,
 - Pellivuoma-Sahavaara-Tapuli,
 - Norrliden,
 - Åkulla-Kankberg,
 - Granberget och
 - Rönnbäcken.

Riksintresse – SGU

[SGU – Riksintresse för värdefulla ämnen eller material](#)

Pågående riksintresseärenden

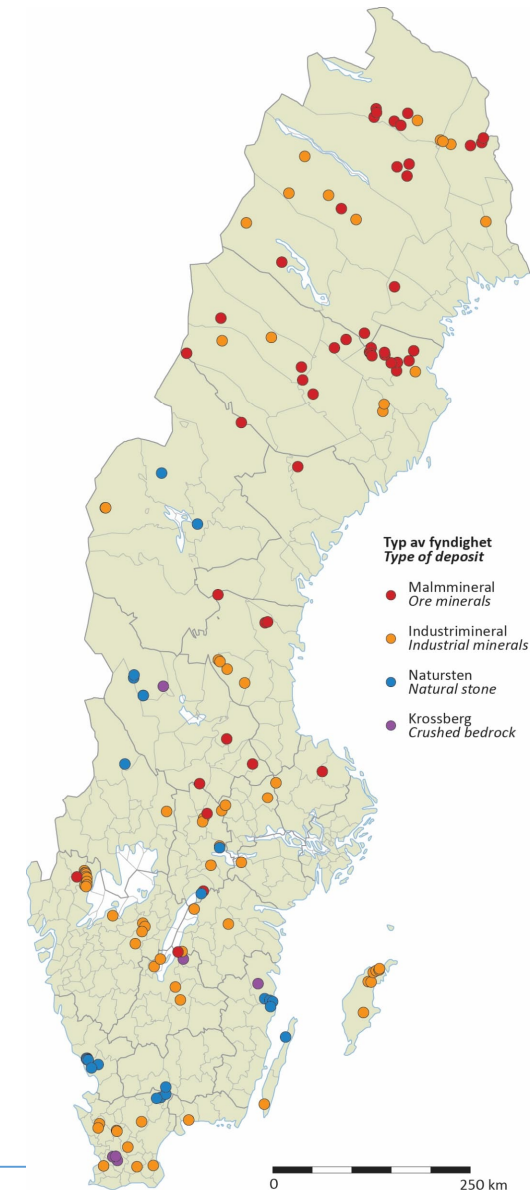
Fyndighet	Kommun(er)	Ämne/Material	Orsak	Skede
Kittelfjäll	Vilhelmina	Olivin	Detaljavgränsning	Utredning
Handöl	Åre	Täljsten/talk	Detaljavgränsning	Utredning
Masugnsbyn	Kiruna	Grafit	Detaljavgränsning	Utredning
Grängesberg	Ludvika	Järnmalm	Detaljavgränsning	Utredning
Stollbergsfältet	Smedjebacken/Ludvika	Sulfidmalm/järnmalm	Nytt ärende	Utredning
Strömfors	Skellefteå	Sulfidmalm	Nytt ärende	Utredning
Bergby	Gävle	Litium	Nytt ärende	Remiss
Våmb	Skövde	Kalksten	Översyn	Utredning
Björkdal	Skellefteå	Guld	Översyn	Utredning
Pellivuoma Sahavaara och Tapuli	Pajala	Järnmalm	Översyn	Utredning
Norriden	Norsjö	Sulfidmalm	Översyn	Utredning
Åkulla Kankberg	Skellefteå	Sulfidmalm, guld, tellur	Översyn	Utredning
Granberget	Strömsund	Sulfidmalm	Översyn	Utredning
Rönnbäcken	Storuman	Nickel, kobolt, järn	Översyn	Utredning
Häggån	Berg	Vanadin	Nytt ärende	Utredning

Nyligen beslutade riksintressen för värdefulla ämnen eller material

Riksintresse	Beslutad	Diariennr
Filehajdar, kalksten	2024-09-03	dnr 31-2981/2023
Ahmavuoma, kobolt, koppar, guld och molybden	2024-06-19	dnr 31-916/2023
Olserum, REE	2023-05-23	dnr 31-2034/2022
Brunflo, kalksten	2021-12-20	dnr 31-2114/2015
Barsele, guld	2021-09-30	dnr 31-1734/2020
Nunasvaara, grafit	2020-06-08	dnr 31-388/2019
Buttle, kalksten	2019-03-25	dnr 31-1902/2016
Tistbrottet, dolomit	2019-01-28	dnr 31-827/2015
Kiskamavaara, kobolt och koppar	2018-07-05	dnr 31-2613/2016
Nautanen, sulfidmalm	2018-07-05	dnr 31-563/2018
Rönnöfors, skiffer	2018-03-19	dnr 31-2530/2014

Riksintressen forts. – SGU

- (Nästan) vem som helst kan föreslå en ny fyndighet av riksintresse, borttagning av en fyndighet som riksintresse, detaljavgränsning eller en revidering av en fyndighet som riksintresse.
- Vanligtvis bolag, SGU, länsstyrelse eller kommun.

SGU:s kriterier

1. Ämnet eller materialet har stor betydelse för samhällets behov.
2. Ämnet eller materialet har särskilt värdefulla egenskaper.
3. Området innehållande fyndigheten av det värdefulla ämnet eller materialet är väl avgränsat, undersökt och dokumenterat.

Alla tre kriterier behöver vara uppfyllda.

Första kriteriet inkluderar även försörjningsberedskap. Före 2015 var det ett "eget" kriterium.

Tack för visat intresse!

sgu.se | [@sguSverige](https://twitter.com/sguSverige)

BERGSSTATEN

Bergmästare Helena Kjellson

Vad händer på bergsstaten

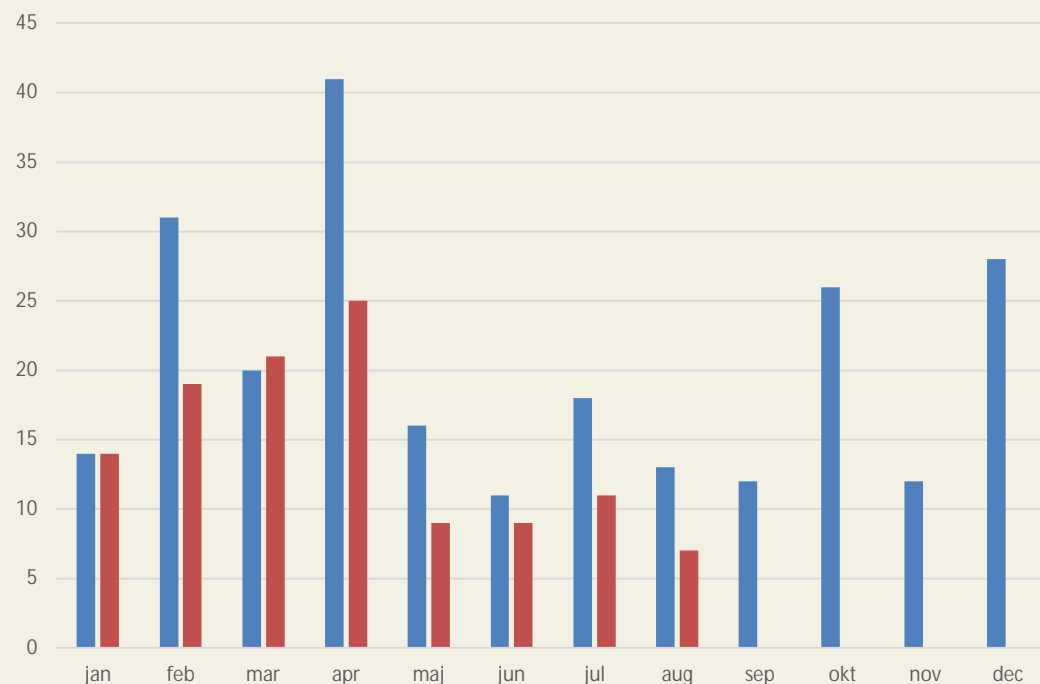
Ärendebalanser och handläggningstider

Nya regler påverkar handläggningen

Kompetensförsörjning

Ärendebalanser och handläggningstider

- 117 (167, 242 på helåret) inkomna ansökningar om undersökningstillstånd
- Genomsnittlig handläggningstid 78 dagar
- Förlängningar och hinder ungefär 3 mån handläggningstid, dispens från förbudsår en dryg månad.
- Markanvisningar strax över året i handläggningstid, 6 öppna ärenden varav några är lite äldre och ej klara för avgörande.

Bearbetningskoncessioner

Inkom	Sökande	Namn
2024-09-05	GeoReality AB	Bearbetningskoncession för Sarvisto K nr 1, Pajala kommun
2024-08-29	Boliden Mineral AB	Bearbetningskoncession för Laver K nr 1, Älvsbyns kommun
2024-08-27	Vanadis Battery Metals AB	Bearbetningskoncession för Häggån K nr 1, Åre och Bergs kommuner
2024-06-28	Björkdalsgruvan AB	Bearbetningskoncession för Kvarnforsliden K nr 3, Skellefteå kommun
2023-06-12	Luossavaara-Kiirunavaara AB	Bearbetningskoncession för Luossavaara K nr 2, Kiruna kommun
2022-05-23	Boliden Mineral AB	Bearbetningskoncession för Nautanen K nr 1, Gällivare kommun
2021-08-25	Talga AB	Bearbetningskoncession för Niska Norra K nr 1, Kiruna kommun
2021-08-25	Talga AB	Bearbetningskoncession för Niska Södra K nr 1, Kiruna kommun
2021-08-25	Talga AB	Bearbetningskoncession för Nunasvaara Norra K nr 1, Kiruna kommun
2020-05-26	Talga AB	Bearbetningskoncession för Nunasvaara Södra K nr 1, Kiruna kommun
2011-07-29	Vilhelmina Mineral AB	Bearbetningskoncession för Levi K nr 1, Vilhelmina kommun
2011-07-29	Vilhelmina Mineral AB	Bearbetningskoncession för Stekenjokk K nr 1, Vilhelmina och Strömsunds kommuner

Nya regler påverkar handläggningen

- Regler om slopat krav på Natura 2000-tillstånd i BK-skedet
- Handläggning av de ärenden som låg inne vid ikraftträdandet (Länsstyrelsens yttrande)
- Val av tid för att skicka in ansökan om BK

Kompetensförsörjning

Administratörer

Handläggare

Jurister

Gruvingenjörer

